

Telegraful Român

Anul 162 • nr. 37-40

1 și 15 octombrie 2014

VIZITA CANONICĂ A PRAEFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH DANIEL ÎN ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, a efectuat, în perioada 4-5 octombrie 2014, o vizită pastorală în Arhiepiscopia Sibiului. Sâmbătă, 4 octombrie, la sosirea pe Aeroportul Internațional din Sibiu, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a fost întâmpinat de către Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, dar și de numeroase oficialități.

Inaugurarea Studioului local Radio Trinitas și a Biroului de Pelerinaje „Basilica Travel”

De la ora 11:30 a avut loc inaugurarea oficială și sfințirea Studioului local Radio Trinitas și a Biroului de pelerinaje Basilica Travel – Sibiu. Slujba de sfințire a fost oficiată de către Patriarhul României, în prezența Înaltpreasfințitului Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, și a autorităților locale, potrivit Radio TRINITAS.

Radioul, Televiziunea, Cotidianul sunt astăzi mijloace misionare

La final, în cuvântul Său, Preafericirea Sa a prezentat importanța misionară a mijloacelor de informare ale Patriarhiei Române.

„Am sfințit aici spațiile pentru un punct de lucru al Biroului pentru pelerinaj al Patriarhiei Române și de asemenea un studio al Radioului și Televiziunii TRINITAS ale Patriarhiei Române în care însă vor fi și reprezentanții publicațiilor Lumina. Ne bucurăm că aceste spații noi au fost puse la dispoziție de către Arhiepiscopia Sibiului și cu această amenajare deosebit de frumoasă se încurajează cei care lucrează în aceste spații și, în același timp, se arată o deosebită grijă pentru lucrarea misionară a Bisericii. Radioul, Televiziunea, Cotidianul sunt

astăzi mijloace misionare care aduc o deosebită bucurie credincioșilor noștri nu numai pentru că sunt informați, dar și pentru că pot participa la viața Bisericii, pot participa la lucrarea Bisericii în societate și, în același timp, există și posibilitatea ca noi talente în media să fie descoperite, cultivate și fructificate”, a spus Patriarhul României.

Distincții și daruri

La final, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a acordat diploma omagială „Sfinții Martiri Brâncoveni” părintelui Ec. Petru Madina, Consilier economic în cadrul Arhiepiscopiei Sibiului,

și domnului Ec. Valer Ioan Dumitrean, Consilier financiar al Arhiepiscopiei Sibiului. De asemenea, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a dăruit pentru studioul Radio TRINITAS și pentru Biroul de pelerinaje Basilica Travel câte o icoană reprezentând pe Sfinții Brâncoveni, dar și numeroase cărți.

Ctitoria din Făgăraș

Primii transilvăneni care au cinstit moaștele Sfântului Constantin Brâncoveanu au fost credincioșii din Făgăraș și din împrejurimi. Câteva sute de credincioși au venit sâmbătă, 4 octombrie, la Biserica „Sfântul Nicolae” din vechea cetate a Țării Făgărașului pentru a aduce pri-

nosul de cinstire Sfântului Martir și pentru a primi binecuvântarea lui Dumnezeu.

Racla în care se păstrează moaștele Sfântului Constantin Brâncoveanu a fost adusă de o delegație a Patriarhiei Române, condusă de Preasfințitul Varlaam Ploieșteanul, Episcop-vicar patriarhal. Delegația a fost întâmpinată de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei și de Preasfințitul Andrei Făgărașanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. Au fost prezenți la sărbătoare protopopi, preoți din parohiile Țării Făgărașului și mulțimi

de credincioși. Pe o scenă amenajată în curtea locașului de cult, ierarhii și soborul de preoți au oficiat un Te Deum, iar racla cu moaște a fost așezată în apropiere de locul slujirii, pentru ca mulțimile de credincioși să se închine la odoarele sfinte.

La finalul slujbei religioase, PS Episcop-vicar Varlaam Ploieșteanul a vorbit celor prezenți despre Sfinții Martiri Brâncoveni și a transmis binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. „Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu a fost foarte legat de Transilvania. A avut proprietăți aici înainte de a ajunge domn al Țării Românești, iar la 10 ani de la urcarea sa pe tronul acestei țări a ctitorit aici, la Făgăraș, această frumoasă biserică, care de peste 300 de ani reprezintă inima Ortodoxiei în această zonă. A ridicat, însă, aici și cunoscuta mănăstire de la Sâmbăta de Sus. De aceea, astăzi, pentru obștea creștină ortodoxă din Făgăraș este o sărbătoare de mare importanță, de mare însemnătate duhovnicească și un moment cu adevărat istoric”, a spus PS Episcop Varlaam Ploieșteanul. Părintele episcop a oferit din partea PF Patriarh Daniel o icoană a Sfinților Martiri Brâncoveni, în care se află un fragment din moaștele domnitorului, încât de acum înainte făgărașenii îl au mai aproape pe Marele Voievod și Sfânt al Țării Românești.

A urmat cuvântul IPS Arhiepiscop Ioan, prin care ierarhul a evidențiat virtuțile Brâncovenilor și jertfelnicia lor, demne de urmat și de credincioșii zilelor noastre.

„Binecuvântat să fie Dumnezeu că într-o zi ca astăzi a trimis pe iubita sa slugă credincioasă, pe Constantin Brâncoveanu, înapoi în localitatea dumneavoastră, la biserica pe care a ctitorit-o”, a spus IPS Arhiepiscop Ioan.

Mesajul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, a fost transmis de PS Episcop Andrei Făgărașanul.

(continuare în p. 2)

Ștefan MĂRCULEȚ

Din cuprins:

Lect. Dr. Ciprian Toroczka

Martiriul ca act eclesial de

(auto)formare: exemplul Martirilor

Brâncoveni | pagina 4

Pr. prof. univ. dr. Sorin Cosma

Cateheză despre

Sfânta Taină a Pocăinței | pagina 5

Lector Univ. Dr. Vasile Chira

Dumnezeu și problema răului | pagina 6

Arhimandrit Visarion Joantă

Despre Sfânta Împărtășanie | pagina 8

VIZITA CANONICĂ A PRAEFERICITULUI PĂRINTE PATRIARH DANIEL

(urmare din p. 1)

Binecuvântare la mănăstirea brâncovenească

Darul și binecuvântarea au pogorât mai apoi, în seara aceleiași zile, peste obștea Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, păstorită de părintele arhimandrit Ilarion Urs. PF Părinte Daniel și un sobor de arhieriei au venit la așezământul brâncovenească de la poalele Munților Făgăraș pentru a întâmpina delegația care a adus moaștele în Transilvania. Soborul de ierarhi condus de Patriarhul României a așteptat delegația pe treptele vechii biserici a mănăstirii, ctitoria Marelui Voievod. Nu au lipsit de momentul de sărbătoare a mănăstirii o Gardă de Onoare, protopopi din Arhiepiscopia Sibiului, preoți, credincioși, pelerini și oaspeți de seamă care au venit să se bucure alături de obștea monahală de acest moment istoric, de revenirea acasă a celui care a dăruit aceste locuri lui Dumnezeu. După oficierea unui Te Deum, PF Părinte Patriarh Daniel a vorbit despre importanța ctitoriei brâncovenești de la Sâmbăta de Sus pentru trecutul și prezentul credincioșilor ortodocși din Transilvania. „Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu a ctitorit această mănăstire din Transilvania, deși era domnitor al Țării Românești. A ctitorit-o pe o proprietate a sa pentru a păzi, a întări și a promova Ortodoxia românească. Mănăstirea aceasta a fost în timpul său nu numai un loc de reculegere, de rugăciune și de meditație, ci și un loc în care credința ortodoxă s-a păstrat și s-a transmis prin carte tipărită și prin formarea preoților slujitori, care erau atât de necesari în Transilvania”, a subliniat Preafericirea Sa.

În cuvântul de bun venit, Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, și-a exprimat bucuria, dar și recunoștința pentru trăirea unui asemenea moment de maximă importanță pentru viața credincioșilor din Țara Făgărașului. „Este un eveniment pe care noi îl vom reține în istoria acestei mănăstiri, în is-

torie Țării Făgărașului, în istoria «Bisericii Sfântul Nicolae» din Făgăraș, și nu numai. Bucuria aceasta s-a făcut spre slava lui Dumnezeu și spre întărirea credinței noastre”, a spus IPS Mitropolit Laurențiu.

Sfânta Liturghie la Altarul de vară

A doua zi, sute de pelerini au sosit la mănăstirea făgărășeană pentru a cinsti moaștele ctitorului și pentru a participa la Sfânta Liturghie oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de arhieriei, format din Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitro-

politul Ardealului, Înaltpreasfințitul Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, Înaltpreasfințitul Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Sofronie, Episcopul Oradiei, Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, și Preasfințitul Varlaam Ploieșteanul, Episcop-vicar patriarhal. Slujba religioasă a fost oficiată la Altarul de vară al mănăstirii, participând oficialități, protopopi, preoți, obștea mănăstirească și sute de pelerini.

În cuvântul de învățătură, Preafericirea Sa a explicat înțelesurile pericopei din Evanghelia după Luca, rânduită a fi citită în această duminică, în care se vorbește despre iubirea vrăjmașilor.

„Evanghelia Duminicii a XIX-a după Rusalii ne arată că iubirea de vrăjmași ne face milostivi ca Dumnezeu. Mântuitorul Iisus Hristos știa că în Vechiul Testament se cerea să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău, El însă, în Evanghelia de astăzi, ne spune: *Iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți-le bine și dacă dați împrumut să nu așteptați nimic înapoi și, aceasta făcând, veți fi fiii lui Dumnezeu cel Preaînalt Care este Bun și cu cei nemulțumitori și cu cei răi și apoi adaugă: Fiți milostivi, precum Tatăl vostru Cel din Ceruri milostiv este. Mântuitorul ne arată că dacă iubim pe cei care ne iubesc nu avem nicio mulțumire, dacă facem bine celor care fac bine nu avem nicio mulțumire, dacă împrumutăm, dar așteptăm să ni se întoarcă nu avem mulțumire, dacă nu avem mulțumire înseamnă că nu am progresat duhovnicește”, a spus Preafericirea Sa.*

Totodată, în cuvântul Său, Patriarhul României a arătat că prin porunca Mântuitorului de a iubi pe vrăjmașii noștri El cere să ne vindecăm de atitudinea păcătoasă pe care o avem în suflet, nimic altceva decât însănătoșire a modului nostru de a gândi și de a făptui.

„A fi bun cu cei care îți fac binele nu înseamnă nicio luptă cu tine însuși de învingere a egoismului, nu înseamnă nici un progres duhovnicesc pentru că rămânem la nivelul compor-

tamentului păgânilor sau al păcătoșilor. Evanghelia, de fapt, vrea să ne arate care este diferența între un păgân și un creștin, sau între un păcătos și un om sfânt. Nici un legiuitor din lume nu a cerut vreodată ca cineva să iubească pe vrăjmașii săi. În Vechiul Testament s-a spus iubește pe aproapele tău și urăște pe vrăjmașul tău. Acest îndemn din Vechiul Testament a fost radical schimbat când Mântuitorul propune ceva nefiresc la prima vedere, să iubești pe cel care este ostil, vrăjmaș. Prin aceasta vedem că Mântuitorul Iisus Hristos nu ia de model omul din lumea aceasta, păcătos, căzut, ci modelul este Dumnezeu cel Bun în Sine, Care este Bun și cu cei răi și cu cei nemulțumitori. De ce? Pentru că noi suntem făcuți după Chipul lui Dumnezeu cel Bun, cel Milostiv și numai bunătatea este umană, răutatea este demonică. Numai omul bun se aseamănă cu Dumnezeu cel Bun, omul rău nu se aseamănă cu Dumnezeu cel Bun după al cărui chip a fost creat. Deci firescul nostru nu este normal, naturalul pe care noi îl numim natural nu este natural, ci este natura căzută în păcat, egoistă, răzburătoare care răspunde la răutate cu răutate. De aceea, când Mântuitorul cere să iubim pe vrăjmași, El cere să ne vindecăm de atitudinea păcătoasă pe care o avem în suflet când dorim să ne răzburăm pe vrăjmașii noștri. Deci, ceea ce cere Mântuitorul Iisus Hristos este de fapt o însănătoșire a modului nostru de a gândi și de a făptui, și anume de a nu răspunde cu răutate la răutate, să răspundem cu bunătate tot timpul pentru a nu înmulți răutatea”, a spus Preafericirea Sa.

Iubirea față de vrăjmași, a mai arătat Preafericirea Sa, este o poruncă ce se poate îndeplini numai prin rugăciune stăruitoare, prin ajutorul Mântuitorului Hristos.

„Porunca aceasta: Iubiți pe vrăjmașii voștri este greu de pus în practică. Atunci ce este de făcut? Mântuitorul Iisus Hristos spune: Fără Mine nu puteți face nimic, adică nimic bun și această poruncă a Lui nu poate fi împlinită fără ajutorul Lui. Deci, nimeni nu poate iubi pe vrăjmași în mod sincer, nu diplomatic sau fățarnic, ci în mod sincer, dacă nu cere în rugăciune stăruitoare ajutorul lui Hristos. De aceea, începutul iertării vrăjmașilor sau al iubirii față de vrăjmași într-o etapă ulterioară, pentru că mai întâi trebuie iertați și pe urmă exersarea în iubire milostivă, este rugăciunea pentru vrăjmași. Deci, rugăciunea pentru vrăjmași aduce în noi, cu timpul, o iubire milostivă și ne schimbăm noi înșine sufletul alungând din suflet amintirea răutății pe care am pățit-o din partea altora”, a spus Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

La final, PF Părinte Patriarh Daniel a oferit mănăstirii o icoană a Sfinților Martiri Brâncoveni, o cruce de binecuvântare, cărți de cult și publicații referitoare la marele domnitor. Patriarhul României a oferit Ordinul „Sfinții Martiri Brâncoveni” pentru clerici părintelui stareț Ilarion Urs, protopopului de Brașov, Dănuț-Gheorghe Benga, și protopopului de Bran-Zărnești, Gheorghe Colțea. Aceeași distincție, dar pentru mireni, a fost oferită președintelui Consiliului Județean Brașov, Aristotel Căncescu, și primarului din Făgăraș, Sorin Mănduc.

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Luni, 1 septembrie. La începutul noului An Bisericesc, Î.P.S. Sa a participat la Sfânta Liturghie și la slujba de Tedeum oficiate la Catedrala mitropolitană din Sibiu. A avut program de audiențe și lucrări de birou. În aceeași zi, a vizitat șantierul bisericii din Copșa Mică.

Marti, 2 septembrie. A prezidat, la reședința mitropolitană din Sibiu, ședința administrativă cu protopopii din Arhiepiscopia Sibiului.

Miercuri, 3 septembrie. A avut program de lucru la cabinet.

Joi, 4 septembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. A vizitat șantierul de lucru de la noua fabrică de lumânări a Arhiepiscopiei Sibiului.

Sâmbătă, 6 septembrie. A participat, în Piața Mică din Sibiu, la deschiderea manifestării „Zilele culturii rromilor”, prilej cu care a adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Duminică, 7 septembrie. A participat la Țebea, jud. Hunedoara, la manifestările prilejuite de împlinirea a 142 de ani de la moartea lui Avram Iancu, erou național. A slujit Sfânta Liturghie și parastasul împreună cu PS Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, alături de un număr mare de preoți și diaconi. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură.

Luni, 8 septembrie – Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” Măgura-Jina, județul Sibiu.

Marti, 9 septembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou.

Miercuri, 10 septembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A vizitat șantierul de lucru de la Schitul Bazna, jud. Sibiu.

Vineri, 12 septembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Sâmbătă, 13 septembrie. Î.P.S. Sa a participat la sărbătoarea hramului Mănăstirii Sădinca, jud. Sibiu. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură, iar la sfârșitul slujbei a acordat acte de cinstire principalilor ctitori și binefăcători.

Duminică, 14 septembrie – Sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci. La invitația Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Î.P.S. Sa a participat la sărbătoarea tânosirii bisericii mari de la Mănăstirea „Înălțarea Sfintei Cruci” Caraiman, jud. Prahova. În aceeași zi, a vizitat Mănăstirea Predeal, jud. Brașov.

Luni, 15 septembrie. În ziua deschiderii noului an școlar, Î.P.S. Sa a participat la festivitățile specifice de la Colegiul Pedagogic „Andrei Mureșanu” din Brașov, unde funcționează și Seminarul Teologic din oraș, la Colegiul „Andrei Șaguna” din Brașov, dar și la Liceul Teologic „Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu” din Făgăraș. A adresat elevilor și cadrelor didactice de la fiecare unitate școlară un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, a vizitat Mănăstirea „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, jud. Brașov.

Marti, 16 septembrie. A participat, la Capela mitropolitană, la slujba de Tedeum, ocazionată de începutul cursurilor preotești pentru ocuparea gradelor didactice, organizate de către Arhiepiscopia Sibiului și Facultatea de Teologie din Sibiu. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, Î.P.S. Sa a participat la ședința Consiliului profesoral de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Miercuri, 17 septembrie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A predat cursuri de Teologie Liturgică preoților înscriși la cursurile pentru ocuparea gradelor

profesionale, organizate la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Joi, 18 septembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Vineri, 19 septembrie. A participat, în sala festivă a Hotelului Dumbrava din Sibiu, la sărbătoarea revederii de 45 de ani a absolvenților Academiei de Poliție din București. A oficiat o slujbă de parastas și a adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, a predat cursuri de Teologie Liturgică preoților înscriși la cursurile pentru ocuparea gradelor profesionale.

Sâmbătă, 20 septembrie. La biserica „Înălțarea Domnului” din Sibiu, Î.P.S. Sa a oficiat Taina Cununiei pentru tinerii Alin și Anamaria Huzu, adresând celor prezenți un cuvânt de învățătură.

Duminică, 21 septembrie. A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Bungard, protopopiatul Sibiu. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotosit întru *iconom stavrofor* pe P.C. pr. paroh Ioan Codruț Pampu, iar principalilor ctitori și binefăcători le-a acordat acte de cinstire. În aceeași zi, a vizitat Mănăstirea „Brâncoveanu” – Sâmbăta de Sus.

Luni, 22 septembrie. A prezidat, la Mănăstirea „Brâncoveanu” – Sâmbăta de Sus, jud. Brașov, Simpozionul Național „Cultura brâncovenească în contextul culturii europene”. În cadrul acestui simpozion, Î.P.S. Sa a prezentat prelegerea „Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, ctitor de cultură românească și spiritualitate ortodoxă”.

Marti, 23 septembrie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Joi, 25 septembrie. A avut program de lucru la cabinet. În aceeași zi, a participat la ședința festivă a Consiliului Județean Sibiu, în cadrul căreia, Înaltpreasfinției Sale i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare al Județului Sibiu”. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Vineri, 26 septembrie. A vizitat șantierul de lucru de la Centrul social-filantropic „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna” din localitatea Copșa Mică, jud. Sibiu.

Duminică, 28 septembrie. A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sfântul Vasile cel Mare” din localitatea Fofeldea, protopopiatul Agnita. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotosit întru *iconom* pe P.C. pr. paroh Ioan Dumitru Tătoiu, iar principalilor ctitori și binefăcători le-a acordat acte de cinstire.

Luni, 29 septembrie. Î.P.S. Sa a participat, la Reședința Patriarhală din București, la ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești. În aceeași zi, a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Marti, 30 septembrie. A participat la festivitățile prilejuite de aniversarea a șapte ani de la întronizarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Pr. Dr. Cristian VAIDA

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Părintele **Daniel Buda**, mai tânărul nostru colaborator de la Facultatea de Teologie din Sibiu care reprezintă Biserica Ortodoxă Română în structurile de la Geneva, ne-a oferit o lucrare referitoare la *Bisericele ortodoxe la începutul secolului al XXI-lea și mișcarea ecumenică*, apărută la Editura Astra Museum din Sibiu. Prezentul volum se referă la situația prezentă a participării Bisericilor Ortodoxe în mișcarea ecumenică și la perspectivele de viitor ale acestei participări, dar găsim și informații importante cu privire la istoria participării Bisericilor Ortodoxe în mișcarea ecumenică. Această carte se limitează însă la relația Bisericilor Ortodoxe cu Consiliul Mondial al Bisericilor. Autorul analizează începuturile participării ortodoxe în mișcarea ecumenică modernă pe baza a șase documente emise în perioada 1902-1952. În partea a doua, autorul a analizat relațiile dintre Bisericele Ortodoxe și CMB folosind ca puncte de plecare cronologice Adunările Generale ale CMB, iar ca izvoare de analizat, anumite documente emise de Bisericele membre ale CMB, fie înainte, fie în timpul sau după Adunările Generale.

În partea a treia a lucrării sunt prezentate o varietate de teme, printre care și cea referitoare la beneficiile ortodoxilor ca urmare a participării lor în mișcarea ecumenică, iar capitolul următor este dedicat contribuției ortodoxilor aduse acestei mișcări, precum și unor chestiuni stringente din cadrul CMB. Al treilea capitol este dedicat relației dintre Biserica Ortodoxă Română și mișcarea ecumenică. Al patrulea capitol se ocupă de nu mai puțin delicata relație dintre CMB și regimurile comuniste.

Salutăm această apariție editorială și sperăm ca autorul să ia în considerare publicarea ei la o editură eparhială având în vedere că lucrarea aduce o contribuție importantă la cunoașterea originilor implicării ortodoxe în geneza și formarea CMB, la mai buna înțelegere a aportului ortodoxilor, inclusiv de natură critică, la viața și activitatea CMB și, nu în ultimul rând, la înțelegerea situației actuale și a perspectivelor de viitor.

În cursul anului 2014 părintele **Daniel Buda** a editat a doua ediție a tezei sale de doctorat intitulată *Hristologia antiohiană de la Sfântul Eustațiu al Antiohiei până la Nestorie*, publicată sub egida Editurii Presa Universitară Clujeană. Lucrarea se vrea a fi o monografie despre hristologia antiohiană în perioada ei clasică și este adresată mai ales celor care, din diferite motive, nu au acces la literatura de specialitate din Occident. După cum arată autorul, volumul de față este versiunea publicată a tezei de doctorat susținută în iulie 2004 la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, sub îndrumarea Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu. Față de textul tezei de doctorat nu apar diferențe majore. Pe lângă recitirea de mai multe ori a textului și corectarea micilor greșeli de scriere, principalul adaos la această variantă tipărită constă în precizarea în notele de subsol, acolo unde a fost cazul, a versiunilor românești ale unor traduceri din Sfinții Părinți, mai ales din Sfântul Ioan Gură de Aur.

Am primit de la Editura Astra Museum o lucrare semnată de **Delia Voina** și **Nicușor Dănuț Ivănuș**, în care este prezentată *Lumea satului interbelic în imagini fotografice*. Satul a fost subiectul multor monografii, dar lucrarea de față își propune o altă abordare, prezentând satul uman, viu prin fotografii. Fotografiile aparținând lui Emil Fischer, cel care se ocupa și de tablourile a numeroase generații de studenții teologi ai Academiei Andreiene din Sibiu, prezintă frumusețea spațiului rural prin îmbinarea particularităților locului cu măiestria artei fotografice. Volumul cuprinde o serie de fotografii inedite de o mare frumusețe artistică a vestitului fotograf sibian Emil Fischer. Multitudinea imaginilor etnografice realizate ilustrează subiecte care au preocupat fotografi transilvăneni din a doua jumătate a sec. XIX. Ceea ce îl diferențiază însă pe Fischer de ceilalți este maniera în care a surprins cadrele și personajele imortalizate pe hârtia fotografică, la el „regizarea” lăsând loc „realității”.

Volumul de față se constituie într-un important instrument de lucru privitor la trecutul satelor românești transilvănene și merită cercetat cu foarte multă atenție.

Mitropolitul Laurențiu

Martiriul ca act eclesial de (auto)formare: exemplul Martirilor Brâncoveni (II)

Urcat pe tronul Țării Românești în 1688, Constantin Brâncoveanu a domnit peste un sfert de veac, marcând istoria Neamului Românesc și a Bisericii. Cronica vremii ni-l descrie pe Brâncoveanu ca un „Domn pravoslavnic, cu dragoste și răvnă creștină. Credința... i-a călăuzit întreaga viață și i-a fost sprijinul cel mai puternic în ceasul crâncen al morții. El a lăsat în sufletul poporului amintirea unui domn creștin bun și drept... gândul lui știa să se elibereze și să urce la Dumnezeu, purtat de aripile curate ale credinței”. Domnia lui Constantin Brâncoveanu a început sub semnul apariției Bibliei în limba română, numită „de la București”, în anul 1688. Și-a asumat rolul de protector al tiparului și al școlilor din Muntenia, dar și din Transilvania. De asemenea, a dat Bucureștiului o nouă Academie Domnească, transformând școala de la Sf. Sava în „colegiu public pentru pământeni și străini”, cu o programă de studiu asemănătoare instituțiilor de grad superior. L-a adus de la Istanbul pe Andrei, viitorul mitropolit Antim Ivireanul, sub îndrumarea căruia se vor tipări numeroase cărți în limbile română, greacă, slavonă, gruzină și chiar arabă. A ctitorit mai multe biserici și mănăstiri, între care: bisericile de la Potlogi și Mogoșoaia, Mănăstirile Hurezi și Sâmbăta de Sus, Biserica „Sf. Gheorghe Nou” din București unde odihnesc sfințele sale moaște. La acestea se adaugă și biserica din Făgăraș, cu hramul „Sfântul Nicolae”, de care cu bucurie își aduce aminte semnatarul rândurilor de față. La acest locaș de cult a fost adus, duminică și de sărbători, de către bunicii săi încă din copilărie, învățând astfel că nu există pe lumea aceasta nimic mai presus decât cunoașterea și iubirea de Dumnezeu...

Toate realizările pe plan socio-cultural și religios ale voievodului Constantin Brâncoveanu primesc o valoare mult sporită dacă sunt privite prin prisma sfârșitului său. Despre martiriul Sf. Constantin Brâncoveanu scria cu patos marele istoric român Nicolae Iorga: „La capătul celei mai zguduitoare tragedii, ce n-are pereche în analele sângeroase ale sultanilor de odinioară, numai atunci s-a pus capăt celor mai strașnice clipe pe care le poate suferi vreodată un suflet omenesc. Capul Domnului nu s-a putut dezlipi de trup, la lovitura nedibace, poate miloasă, a călăului, și, grămadă, trupul bătrânului părinte a căzut în țărâna udată de sângele tuturor copiilor săi” [Despre evaluarea activității voievodului Constantin Brâncoveanu ca om de cultură și protector al creștinătății a se vedea mai ales *Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Mărturisitor jertfelnic și ctitor darnic*, 2 vol., Ed. Cuvântul Vieții, București, 2014. De asemenea, numărul tematic „Epoca brâncovenească”, din *Tabor. Revistă de cultură și spiritualitate românească* 8 (2014), nr. 5.]. Mărturiile despre desfășurarea execuției avem chiar de la martori din acea vreme. La 25 martie 1714, Voievodul Constantin Brâncoveanu este mazilit de turci, dus cu familia la Istanbul și închis în temnița Edicule („Șapte Turnuri”). Până în vară va fi torturat continuu pentru a mărturisi unde-și avea banii, turcii numindu-l „Altân Bei” („Prințul Aurului”). După torturi cumplite i-au smuls semnătura pentru aurul depus la Veneția.

La 15 august 1714, de Sf. Maria Mare, când împlinea 60 de ani, iar Doamna Maria își serba onomastica, Constantin Brâncoveanu a fost dus la locul de osândă Ialy Chisc („Chioșcul Mării”). Erau prezenți sultanul Ahmed al III-lea, marele vizir Gin Ali, reprezentanții creștinătății apusene (Franța, Anglia, Imperiul Habsburgic, Rusia), alături de numeroși privitori. Li s-a îngăduit să-și facă o ultimă rugăciune, după care sultanul le-a oferit viața dacă trec la mahomedanism. Del Chiaro notează răspunsul demn al Voievodului: „Împărate! Averea mea, cât a fost, tu ai luat-o, dar de legea mea creștină nu mă las! În ea m-am născut și am trăit, în ea vreau să mor. Pământul țării mele l-am umplut cu biserici creștinești și, acum, la bătrânețe, să mă închin în geamiile voastre turcești? Nu, Împărate! Moșia mi-am apărat, credința mi-am păzit. În credința mea vreau să închid ochii, eu și feciorii mei”. Apoi și-a încurajat fiii astfel: „Fiilor, aveți curaj! Am pierdut tot ce aveam pe lumea aceasta pământescă. Nu ne-au mai rămas decât sufletele, să nu le pierdem și pe ele, ci să le aducem curate în fața Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să spălăm păcatele

noastre cu sângele nostru!” (În Letopisețul atribuit lui Nicolae Muste, se spune că unul dintre fii, cuprins probabil de frica morții, ar fi vrut să se „turcească”, adică să renunțe la credința creștinească și să treacă la islam. Dar „l-au înfruntat tată-său cu cuvântul zicându-i: «Mai bine să moară în legea Creștinească, decât să se facă păgân turc».” [A se vedea Nicolae Iorga, *Viața și domnia lui Constantin-Vodă Brâncoveanu*, Ed. Saeculum I.O., București, 2014, mai ales p. 193 ș.u.]

Sultanul a dat semnalul execuției. Primul fu decapitat vistiernicul Ianache Văcărescu, apoi cei patru fii ai domnitorului: micuțul Mateias, în vârstă de doar 11 ani, Răducanu (care urma să facă nunta după învoirea Vizirului), Ștefăniță și Constantin. Înărmurit de durere, Domnul Constantin Brâncoveanu murmura: „Doamne, fie voia Ta”, după care i s-a tăiat și lui capul. Cele șase trupuri decapitate au fost aruncate în apele Bosforului, iar capetele „purtate

în prăjini” pe ulițele cetății, după care au fost înfipite la o poartă a Seraiului [Vezi *Martiriul Sfinților Brâncoveni*, Ediție jubiliară 1714-2014 – 300 de ani de la săvârșirea mucenicească a Brâncovenilor, ediția a III-a, Ed. Sophia, București, 2014, p. 287]. Ținute acolo trei zile, sunt, într-un final, aruncate în mare. Creștinii pioși au pescuit trupurile și le-au înmormântat, pe ascuns, în biserica Adormirii Maicii Domnului din insula Halki. Osemintele Voievodului-Martir au fost aduse în țară de soția sa, Doamna Maria, în 1720 și îngropate pe ascuns în Biserica „Sf. Gheorghe-Nou” din București. Mormântul a fost acoperit de o placă de marmură albă, fără nume, iar identificarea s-a făcut după descoperirea, în 1914, a unei candelă de argint cu inscripția: „Aici odihnesc oasele fericitului Domn, Io, Constantin Brâncoveanu Basarab Voievod”.

La 20 iunie 1992 Biserica Ortodoxă Română a canonizat pe Martirii Brâncoveni, stabilindu-le zi de pomenire la 16 august. Interesant este că au existat și alte încercări de canonizare a mucenicilor Brâncoveni care, deși nu s-au concretizat, demonstrează evlavia deosebită a credincioșilor față de aceștia, precum și conștiința ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române asupra sfințeniei și valorii deosebite a jertfei din ziua de 15 august 1714 [Am urmat descrierea lui Anton Maria del Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valahia*, cap. VI-XII. Aceasta, ca și alte mărturii și documente esențiale epocii, vieții și sfârșitului Sfântului Constantin Brâncoveanu, au fost foarte recent reeditate în excelentul volum *Martiriul Sfinților Brâncoveni*, aici p. 249.]. Este vorba de manifestările din anii 1914, 1934 sau 1988, iar în cuvântarea rostită de patriarhul Iustinian în anul 1950, privind necesitatea canonizării unor sfinți români, printre cei amintiți se afla și numele lui Brâncoveanu [Drama Brâncovenilor a fost cântată și duios înfățișată în diverse creații populare, cum ar fi balade, cântece, poezie etc., care proslăvesc pe „Brâncoveanu Constantin, boier vechi și domn creștin”. Ele au fost reunite recent în volumul lui I. Opreșan, *Mitul Brâncoveanu în creația populară românească. Studiu monografic și corpus de texte*, Ed. Saeculum I.O., București, 2014.]. (De ce nu s-a realizat această canonizare în anul 1955 nu știm. Poate doar presupune că autoritățile comuniste nu ar fi fost de acord cu canonizarea unor sfinți proveniți dintr-o familie boierească

românească de tradiție, într-o vreme în care descendenții acesteia erau ponegriți și marginalizați datorită originilor burghezo-moșierești, în timp ce originile proletare erau considerate „sănătoase”).

După evocarea martiriului Brâncovenească – modelul prin excelență al martiriului creștin pe pământ românesc – amintim reflecțiile memorabile [Detalii la Nicolae Șerbănescu, „Constantin Brâncoveanu, domnul Țării Românești (1688-1714) – 275 de ani de la moartea sa martirică – 1714 – 15 august – 1989”, studiu reluat în *Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Mărturisitor jertfelnic și ctitor darnic*, vol. 1, p. 84-86] ale arhiepiscopului Anastasios Yannoulatos, care descria sensul martiriului ca mărturie creștină prin excelență. Este o mărturie prin sânge, după modelul lui Hristos, săvârșită de-a lungul secolelor și care se întâlnește și în zilele noastre. De fapt, sunt mai multe forme de martiriu: Sfinții Apostoli au fost martiri în activitatea lor misionară (2 Cor. 1, 8; 6, 4-6; 11, 26-27); mai târziu, monahii au trăit experiența martiriului prin viață lor ascetică în pustie, luptând direct cu forțele demonice și acceptând în mod liber experiența unei vieți în sărăcie; în toată istoria Bisericii regăsim apoi un lung șir de martiri și sfinți, pe care îi celebrăm zilnic, printre ei fiind bărbați, femei, copii, bogați, săraci, persoane de rang înalt sau persoane anonime; astăzi, participarea la martiriu îmbracă forme noi și neașteptate, fiind legată de injustiția socială și de confruntarea cu structurile societății contemporane, caracterizate prin secularizare.

Această activitate a Bisericii în lume se cuvine, desigur dublată de promovarea iubirii ca dar al Duhului Sfânt. Dintotdeauna sfinții au avut o atitudine de ajutor și consolare a celor aflați în nevoi și suferințe. Ei au fost „imitatori ai lui Hristos” (*Christomimetoî*) și „purtători ai Duhului Sfânt” (*Pneumatemphoroi*), exercitându-și învățătura profetică pentru schimbarea societății, pentru consolarea celor aflați în suferință și denunțarea opresiunii față de victimele nedreptății [Patriarhul Justinian, „Cuvântare ținută în Sfântul Sinod la Sărbătorirea a 25 de ani de la înființarea Patriarhiei Române”, în *BOR* 68 (1950), nr. 3-6, p. 171].

Experiența sfinților poate să fie revelatoare pentru omul de astăzi căci doar acceptând durerea și Crucea, după modelul lui Hristos – urmat și de sfinții înșiși –, poți să ajungi la starea de fericire. Auto-sacrificiul (*kenosis*), prin urmarea unui ideal de viață ascetică, deschide calea îndumnezeirii (*theosis*). Rămâne o sarcină de îndeplinit ca înțelepciunea spiritualității ascetice a Bisericii Ortodoxe (*Philokalia*) să se regăsească în viața și gândirea de zi cu zi ca o contrapondere la hedonismul specific lumii de azi.

În final, ne punem întrebarea: care mai sunt actualitatea și relevanța martiriului Sfinților Brâncoveni pentru noi, cei de astăzi? Răspunsul este categoric: Foarte mare!, căci Sfântul voievod Constantin Brâncoveanu reprezintă clar exemplul de (auto)formare prin martiriu despre care vorbeam la început. Tot ceea ce a realizat în timpul domniei sale – ctitorii ecleziale și cărturărești remarcabile – își află apogeul în mărturia credinței în Mântuitorul Iisus Hristos prin propria viață și viața fiilor săi.

Formarea noastră ca și creștini nu se poate face dacă nu ținem seama de modelele autentice de viață creștină, indiferent de timpul în care trăim. Chiar dacă după căderea regimului comunist ateu pare improbabilă o persecuție din motive religioase, totuși cursul istoriei nu exclude această posibilitate. Astăzi sunt locuri în lume unde creștinii sunt oprimați, întemnițați sau chiar uciși doar datorită „vinei” de a crede în Iisus Hristos [Vezi Archbishop Anastasios (Yannoulatos), *Mission in Christ's Way. An Orthodox Understanding of Mission*, Holy Cross Orthodox Press, Brookline, Massachusetts/World Council of Churches Publications, Geneva, 2010, p. 152-153. Credem că nu întâmplător Dumnezeu a rânduit ca autorul să păstorească țara cea mai greu încercată de persecuții, și marcată de martiri, în sec. XX, Albania]. Apoi, confruntarea cu „spiritul vremii” reclamă din partea creștinilor o mărturie puternică, căci doar așa poate fi contracarat relativismul tuturor valorilor pe care-l întâlnim în actualul context socio-istoric. În mod cert, Sfânta Euharistie și exemplul sfinților martiri constituie izvorul acestei mărturii puternice!

Lect. Dr. Ciprian TOROCZKAI

DUMNEZEU ȘI PROBLEMA RĂULUI (II)

IDEEA DE DUMNEZEU ÎN FILOSOFIE

Hegel își propune să soluționeze raportul dintre infinitate și devenire. El nu poate accepta prăpastia dintre o substanță absolut infinită care conține toate afirmațiile și devenire. Pentru a explica această trecere de la Dumnezeu la lume, Hegel a schimbat caracterul totalității, care nu mai este substanță pură absolut infinită, încremenită în sine, ci se autodesfășoară, se autoexplicită. Forma cea mai abstractă este Ființa pură. După devenirea abstractă și logică se ajunge la sinteza lor care este concretul spiritual. Ideea absolută nu poate rămâne într-un spațiu alienat de sine, ci se reîntoarce în propria sineitate asemenea fiului rătăcitor din Evanghelie. Dacă la început ființa pură este nedeterminată, la sfârșit ajunge la totalitatea determinării, devenind spirit absolut, conștient de sine. [Vezi Vasile Chira, *Dominantele gândirii cioraniene*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2006, p. 39-46.]

Heidegger se va delimita, atât de conceptul teologic de transcendență, cât și de cel propus de filosofia modernă. Ambele tematizări ale transcendenței suferă de un mare neajuns: reprezentarea interiorității ca termen prin care se definește subiectivitatea. Primul lucru pe care-l face Heidegger în fenomenologia transcendenței este redefinirea direcției acesteia. Transcenderea nu înseamnă depășirea unui spațiu care ar închide subiectul în propria-i interioritate. Ceea ce se depășește nu este barajul dintre exterior și interior, ci ființarea în întregul ei. Transcenderea constă tocmai în depășirea ființării din care face parte *Dasein*-ul. Cel ce transcende este *Dasein*-ul și cel către care se face transcendența este tot *Dasein*-ul. Cu alte cuvinte, *Dasein*-ul se depășește pe sine în sine, în direcția lui însuși și nu pe sine în direcția unei alterități transcendente, cum ar fi divinitatea.

Dumnezeul lui Heidegger este un *esse* care nu poate fi echivalat cu Deus; deși are toate instanțele revelatorii ale lui Deus, nu are atributele teologice ale divinității creștine. [Ibidem, p. 50-53]

În lucrarea *Despre sclavia și libertatea omului*, Nicolai Berdiaev face o distincție între Dumnezeu și ideea umană

de Dumnezeu. Mănat de instinctul său de antropomorfizare omul proiectează asupra lui Dumnezeu propria lui imagine, atribuindu-i nu numai ce are natura umană mai nobil și mai bun, dar și ceea ce are ea mai rău și mai josnic. E suficient să aruncăm o privire peste mitologia greacă, peste religiile precreștine sau chiar peste literatura veterotestamentară ca să ne convingem de acest adevăr. Un astfel de Dumnezeu etnomorfizat, sociomorfizat, politicomorfizat, privatizat de diverse religii, culte și grupări sectare este mai degrabă un dictator celest decât un principiu al libertății și iubirii absolute.

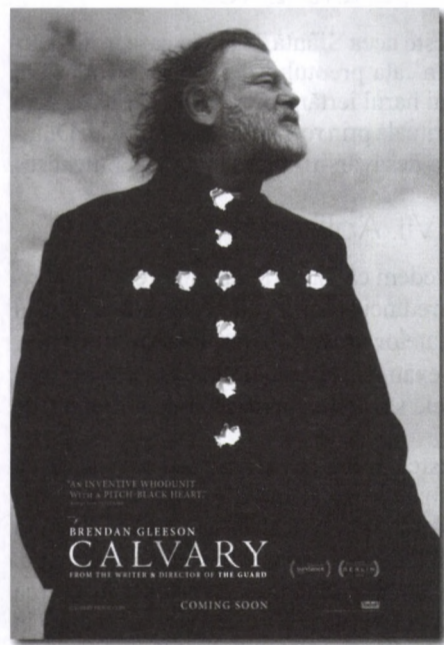
Dumnezeu nu este act pur, așa cum susținea Aristotel și, ulterior, Toma D'Aquino, nu este absolut. *Absolutus* în limba latină înseamnă dezlegat, adică ceva care exclude raportul cu celălalt. Un Dumnezeu absolut nu poate participa la drama ființei, nu poate trăi (adică suferi) viața alături de om. Tendința de a încălca natura divină cu blazoane artificiale, mania superlativelor absolute i-a făcut pe teologii dogmatizatori să neglijeze cel mai important atribut al divinității: umanitatea.

Instaurarea teocrației în plan istoric, concepția monarhică, punitivistă, absolutistă despre Dumnezeu au fost și sunt responsabile de apariția scepticismelor, nihilismelor și în speță de proliferarea ateismului. A te încăpățâna să justifici cu orice preț, rațional-discursiv dreptatea divină în contextul existenței răului din lume, este un exercițiu similar cu atitudinea apologetică a prietenilor lui Iov ale căror discursuri au fost în final infirmate de către Dumnezeu. A susține justiția divină într-un univers plin de suferință, dominat de spectrul morții, devine o provocare metafizică majoră ce nu poate fi rezolvată printr-un discurs. Dumnezeu nu are nevoie de avocați care nu-i înțeleg natura antinomică.

Ivan Karamazov, genialul personaj dostoievskian spune că el îl acceptă pe Dumnezeu, dar nu poate accepta lumea lui Dumnezeu. Nici o crimă, nici o boală, nici o lacrimă care curge din ochii unei ființe nevinovate n-ar trebui să se justifice în condițiile în care vorbim de providență divină. Toate încercările de teodicee de la Augustin la Leibniz

sunt mai mult sau mai puțin superficiale pentru că nu fac decât să absolutizeze universalul în detrimentul individului, să culpabilizeze partea care nu se supune armoniei universale. Vorbind despre această armonie a întregului, Berdiaev subliniază faptul că Dumnezeu nu este neapărat managerul acestei totalități cosmice, El fiind mai degrabă sensul existenței noastre: „Întregul, ordinea lumii nu justifică nimic: dimpotrivă, ele ar trebui aduse în fața justiției și obligate să se justifice. Ordinea lumii, armonia lumii: toate acestea sunt lipsite de sens existențial, însemnând domnia determinării căreia i se opune domnia libertății. Dumnezeu se află întotdeauna în libertate, niciodată în necesitate, el se află în persoană, niciodată în întregul cosmic. Acțiunea lui Dumnezeu se exercită nu în ordinea lumii care încearcă să justifice suferințele persoanei, ci în lupta persoanei, a libertății împotriva ordinii lumii. Dumnezeu a creat ființe concrete, persoane, centre existențiale creatoare și nu o ordine a lumii care ar implica decăderea ființelor, proiecția lor în sfera obiectivității exterioare. Ar trebui să proclamăm exact contrariul a ceea ce pretinde toată lumea, să afirmăm că divinul se manifestă în „părți” și nu în individual și nu în „general”; el se manifestă, nu în ordinea lumii care nu are nimic de-a face cu Dumnezeu, ci în revolta persoanei care suferă împotriva acestei ordini [...] teologia rațională nu numai că a creat o falsă teodicee care, crezând că îl apără pe Dumnezeu, apără în realitate ateismul, dar, în plus, ea a creat și o falsă doctrină a acțiunii providenței divine în această lume. Dacă totul vine de la Dumnezeu, iar Dumnezeu nu acționează decât spre binele ei, dacă acțiunea lui Dumnezeu se manifestă prin ciumă și holeră, prin Inchiziție și torturi, prin războaie și sclavia oamenilor, ar trebui să admitem, logic, că răul și nedreptățile nu există în această lume [...] Dumnezeu nu este Providența lumii, Guvernatorul lumii, Pantocratorul: El este libertate și semnificație, iubire și sacrificiu, luptă împotriva ordinii lumii obiectivate” [Nicolai Berdiaev, *Despre sclavia și libertatea omului*, trad. de Maria Ivănescu, Editura Antaios, Oradea, 2000, p. 88-91].

Lector Univ. Dr. Vasile CHIRA

Cronica de film

„Vado... venio iterum crucifigi!”

„Nu are rost să omori un preot rău. O să ucidem unul bun. Va fi un șoc! Nu vor ști ce să înțeleagă din asta... Te voi ucide, părinte, pentru că nu ai făcut nimic rău! Te voi ucide pentru că ești nevinovat!”

că ar fi tănuț și tolerat abuzurile sexuale ale clerului din dioceza sa. Puternic ancorat în această realitate sinistră a vieții bisericesti din insulă este și filmul regizat de către John Michael McDonagh. Titlul producției irlandeze, *Calvarul* (2013), îl pune deja pe spectator în gardă, indicând de la bun început direcția spre care se îndreaptă acțiunea presărată de ample cadre a țărmlui sălbatic izbit de valurile Oceanului Atlantic.

Pelicula se deschide cu o imagine aparent pașnică, dominată de prim-planul părintelui James (Brendan Gleeson) în timp ce ascultă în semiîntunericul confesionalului pseudo-mărturisirea unui enoriaș care își încheie defularea cu promisiunea că îl va ucide duminica viitoare, executându-l în numele abuzurilor săvârșite de preotul care slujise

înaintea sa. Amenințarea, inspirată parcă din romanul *O crimă anunțată*, semnat de Agatha Christie, nu provoacă spaimă, păstorul fiind mai puternic marcat de suferința îndurată de viitorul său ucigaș.

După acest debut în forță scena împărțării micii comunități se desfășoară ca o prezentare a suspectilor, precum într-un veritabil roman polițist. Dar în mod straniu, în locul unui zbcium firesc de a identifica posibilul criminal, părintele James își vede pe mai departe, poate cu un plus de interes, de vizitele pastorale și de situația enoriașilor săi: un măcelar abuziv (Chris O'Dowd), o soție infidelă (Oria O'Rourke), un mecanic temperamental (Isaach de Bankol), un doctor cinic (Aidan Gillen), un baron egocentric (Dylan Moran), un scriitor fără inspirație (M. Emmet Walsh), un detectiv fără chef și alte câteva suflete rătăcite. Reprezentativ pentru starea morală a parohiei este momentul incendiului bisericii din localitate și lipsa de reacție a enoriașilor, indiferența la nenorocire și sacrilegiu.

Deși are în spate o experiență vastă, păstorul nu reușește să înțeleagă logica celui ce l-a amenințat cu moartea, iar sfatul episcopului sau discuțiile insipide cu colegul său împreună-slujitor nu îl ajută cu nimic în acest sens.

Pe măsură ce trec zilele și se confruntă cu tentativa de suicid a fiicei sale, precum și dilemele nerecunoscătoare lui parohii, trăsăturile protagonistului se relevă și mai clar, dominând cadrele cu privirea sa sobră, ce exprimă tristețea unui suflet care se străduiește din răspuțeri să treacă peste

dificultățile trecutului său: moartea soției, dependența de alcool și alte angoase.

Asumându-și misiunea de a purta crucea pentru comunitatea sa, părintele James dă dovadă de integritate, moralitate și compasiune, deși este mănat pe rând de furie, de rațiune sau de o tristețe înfiorătoare. Dar întotdeauna cuvântul său are o subtilitate profetică, care trădează vocația autentică pentru sacerdoțiu, evidențiată repetat, cu o regularitate asemănătoare celei a talazurilor ce se spulberă de stânci.

Refuzând autovictimizarea și rezistând ispitei de a părăsi localitatea pentru a evita confruntarea cu ucigașul său, protagonistul se întoarce în orașelul de provincie ca un alt Petru după întâlnirea cu Mântuitorul pe Care Îl întrebă „Quo vadis, Domine?” Chemarea jertfei este întărită de un neauzit „Vado... venio iterum crucifigi!” (dar bine punctat în registrul sonor de compoziția lui Patrick Cassidy), o chemare pe care doar un autentic slujitor o poate duce la final, pășind de bunăvoie spre Golgota vestită cu o săptămână înainte. Duminica răstignirii, dar și a învierii a venit!

Update: Duminică, 19 octombrie a.c., pe când se îndrepta spre biserică să slujească Sfânta Liturghie, Părintele Ilie Chișcari, teolog instruit și biblist de perspectivă este izbit mortal de o mașină condusă de către o tânără băută și fără permis: „Va fi un șoc! Nu vor ști ce să înțeleagă din asta...”

Dragoș BOICU

• AGENDA PASTORALĂ •

P.S. ANDREI FĂGĂRĂȘANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

Sâmbătă, 6 septembrie. P.S. Sa a oficiat Sfânta Liturghie în Parohia Dumbrăveni, Protopopiatul Mediaș. În cadrul aceleiași zile, P.S. Sa a botezat prunca Petra Ploscaru în biserica Parohiei Dumbrăveni II.

Duminică, 7 septembrie. P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Bazna, Protopopiatul Mediaș.

Luni, 8 septembrie. De praznicul „Nașterii Maicii Domnului”, P.S. Sa a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea Nocrich, jud. Sibiu.

Marti, 9 septembrie. De praznicul „Sf. și Dreptii dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana”, P.S. Sa a oficiat Sfânta Liturghie la Mănăstirea Breaza, din loc. Breaza, jud. Brașov.

Sâmbătă, 13 septembrie. P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie în Catedrala Episcopală din Deva.

Duminică, 14 septembrie. De praznicul „Înălțării Sfintei Cruci”, P.S. Sa a oficiat Sfânta Liturghie la Sfân-

ta Mănăstire Prislop, împreună cu un sobor de ierarhi, preoți și diaconi.

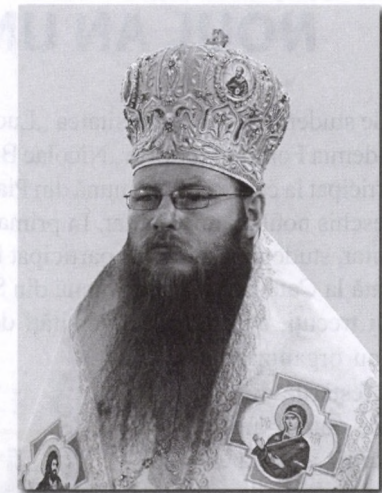
Luni, 15 septembrie. P.S. Sa a oficiat slujba de Te-Deum la Colegiul Național „Octavian Goga” din Sibiu.

Marti, 16 septembrie. P.S. Sa a oficiat slujba de Te-Deum la Școala Generală „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna”, din Șura Mare, Protopopiatul Sibiu.

Duminică, 21 septembrie. Sub protia P.F. Părinte Patriarh Daniel, P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie și Slujba de sfințire a picturii și catapetesmei Catedralei Episcopale din Slobozia.

Marti, 23 septembrie. P.S. Sa a oficiat slujba de înmormântare pentru credincioasa Maria Stan, mama P.C. Pr. Vasile Stan, Protopopiatul Făgăraș I.

Duminică, 28 septembrie. P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie în biserica Parohiei Păucea, Protopopiatul Mediaș.

Luni, 29 septembrie. P.S. Sa a participat la ședința Adunării Naționale Bisericești.

Marti, 30 septembrie. P.S. Sa a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, oficiate în Reședința Patriarhală din București.

Diac. Ovidiu MUREȘAN

Despre Sfânta Împărtășanie (V)

În cele 5 cuvântări în legătură cu Spovedania am arătat că mărturisindu-ne sincer păcatele în fața preotului duhovnic, părăndu-ne rău de toate relele pe care le-am săvârșit, împlinind canonul dat de duhovnic, adică tratamentul însănătoșirii noastre sufletești, primim de la Dumnezeu iertarea și dezlegarea de păcatele săvârșite, așa cum se spune și în rugăciunea pe care preotul duhovnic o rostește, făcând semnul Sfintei Cruci pe capul celui care s-a spovedit, zicând: „*Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu harul și cu îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine, fiule duhovnicesc (N), și să-ți lase toate păcatele. Și eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin*”.

Refacerea legăturii noastre cu Dumnezeu și desăvârșita comuniune cu Dumnezeu o realizăm prin Sf. Împărtășanie, deoarece prin ea ne unim în chip mistic cu Hristos, hrănindu-ne, întărindu-ne și desăvârșindu-ne viața noastră spirituală.

Iată de ce, în cele ce urmează, dorim să spunem câteva lucruri în legătură cu Sf. Împărtășanie și rostul ei în viața noastră spirituală.

Când ne împărtășim, preotul zice: „*Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul și Sfântul Trup și Sânge al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos spre iertarea păcatelor și spre viața de veci*”.

Prin urmare, două sunt binefacerile de care ne învrednicim atunci când ne împărtășim: ne curățim și ni se iartă păcatele prin focul cel nematerial al dumnezeirii, care mistuie spiniile păcatelor, așa cum ne rugăm în rânduiala Sf. Împărtășanii, unde se spune: „*arde cu focul cel fără de materie păcatele mele și mă învrednicește a mă satura de desfătarea care este întru Tine*”, și ne facem vrednici de viața cea veșnică: „*cel ce Mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică*” (In. 6, 54).

Sfânta Împărtășanie este hrană spirituală care ni se oferă ori de câte ori se săvârșește o Sf. Liturghie. În cadrul Sfintei Liturghii auzim însuși îndemnul Mântuitorului Iisus Hristos: „*Luați, mâncați, acesta este trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor*” și „*Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor*”.

Deci, din însuși cuvintele Mântuitorului reiese că darurile de pâine și de vin, care se aduc de către credincioși, în cadrul Sfintei Liturghii devin Trupul și Sângele adevărat ale lui Hristos, care ni se oferă ca hrană spirituală pentru noi, cei credincioși: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Căci trupul Meu este adevărată mâncare și sângele Meu adevărată băutură*” (In. 6, 54-55).

Așa cum hrana materială, prin legile firii, intră în alcătuirea și întreținerea vieții noastre trupesti, tot așa și

Sf. Împărtășanie intră în alcătuirea și întreținerea vieții noastre sufletești, desăvârșind viața noastră sufletească, făcându-ne asemenea lui Hristos, adică devenind „*părtași ai dumnezeieștii firi și să scăpați de stricăciunea poștei celei din lume*” (II P. 4, 7), adică dumnezei după har.

Dacă prin celelalte taine noi ne împărtășim de harul Duhului Sfânt, adică de acea putere dumnezeiască, de energie divină, care izvorăște din ființa lui Dumnezeu, dar este diferită de ființa lui Dumnezeu, prin Sfânta Împărtășanie sau Euharistie noi ne împărtășim de însuși izvorul harului, adică din Hristos, devenind hristofori, adică purtători de Hristos.

Pentru ca primirea împărtășaniei să aibă efecte pozitive asupra vieții noastre sufletești este nevoie ca să ne pregătim. Primul pas al acestei pregătiri este însăși mărturisirea păcatelor. Faptul că ne mărturisim păcatele recunoaștem că suntem păcătoși, suntem nedesăvârșiți, că avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu și dorim acest ajutor. Primind acest ajutor prin spovedanie, harul iertării și dezlegării, ne vom strădui ca viața noastră să se desfășoare după voia lui Dumnezeu. Pentru a ne menține în starea aceasta avem nevoie cât mai des de Sf. Împărtășanie.

Ne punem întrebarea: Oare ne pregătim noi prin rugăciune, adică după rânduiala din Ceaslov, din Liturghier sau din Cărțile de rugăciuni?

Rugăciunile din aceste rânduieli au darul de a ne introduce într-o atmosferă duhovnicească de pocăință, de smerenie, de conștiințizare a ceea ce facem prin Sf. Cuminecătură; Ne atrag atenția că prin Cuminecătura cu Trupul și Sângele Mântuitorului ne apropiem de focul cel mistuitor al dumnezeirii, îndemnându-ne să ne rugăm ca Dumnezeu să ne fie milostiv și iubitor de oameni: „*Trupul Stăpânului vrând să-l primești spre hrană, fii cu frică să nu te arzi, că foc este; Sângele Lui vrând să-l primești spre împărtășire, mergi și cu cei ce te-au mâhnit de împacă. Și așa să îndrăznești să iei hrana sfântă. Vrând să te împărtășești cu jertfa de Taină, cu al Stăpânului Trup făcător de viață, întru acest chip te roagă cu cutremur*”. Urmează, apoi, ca să citim Canonul pentru împărtășire cu cele 12 rugăciuni care ne pun în situația de a medita cu profunzime la rostul vieții noastre, la tot ceea ce a făcut Dumnezeu pentru mântuirea noastră și ce trebuie să facem noi pentru a ne putea împărtăși de roadele Jertfei de pe Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos. Suntem îndrumați în aceste rugăciuni la o viață virtuoasă, dar ne și atrag atenția asupra primejdiei împărtășirii cu nevrednicie: „*căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie trupul și sângele Domnului, osândă își mănâncă și bea nesocotind Trupul Domnului*” (I Cor. 11, 27-29).

Ne punem întrebarea: Când suntem vrednici de împărtășanie? E greu de răspuns. Într-o rugăciune de la Sf. Maslu se spune: „*Toată dreptatea noastră înaintea lui Dumnezeu este ca o cârpă lepădată*”, iar în Sfânta Scriptură se spu-

ne că atunci când vom face toate cele poruncite nouă, să zicem: „*slugi netrebnice suntem, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem*” (Lc. 17, 10).

Să nu deznădăjduim! În rugăciunea a 6-a din canonul Sf. Împărtășanii se spune: „*Știu, Doamne, căci cu nevrednicie mă împărtășesc cu preacuratul Tău Trup și scump Sângele Tău, și vinovat sunt, și osândă mie însumi mănânc și beau, neputându-mi da seama, precum se cuvine, de Trupul și Sângele Tău, Hristoase, Dumnezeule meu. Dar îndrăznind spre îndurările Tale, mă apropii de Tine, Cel ce ai zis: Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, rămâne întru Mine și Eu întru dânsul. Deci nu mă pedepsi pe mine păcătosul, ci fă cu mine după mila Ta. Și să-mi fie mie Sfintele Tale Taine spre tămăduire și curățire, spre luminare și spre pază, spre mântuirea și sfințirea sufletului și a trupului... și nu spre certare sau osândă...*”

Deci primirea Sfintei Împărtășanii o luăm spre întărirea puterilor noastre sufletești în lupta împotriva păcatului.

De aceea să ne împărtășim cât mai des. Să ne străduim ca prin împreună lucrarea noastră cu dumnezeiescul har să sporim duhovnicește de la o spovedanie la alta, și de la o împărtășanie la alta. Avem nevoie de Sfânta Împărtășanie așa cum o plantă are nevoie de căldură, lumină și apă. Dacă planta nu are aceste trei elemente se usucă și nu e de nici un folos. Tot așa se întâmplă și pe planul vieții spirituale. Spovedania rară și împărtășirea rară ne aduc în suflet uscăciune sufletească, care, în cele din urmă, ne poate provoca moartea spirituală. Sufletul care este pustiu în privința prezenței harului lui Dumnezeu devine loc de refugiu al uneltirilor diavolului.

În rugăciunea pe care preotul o rostește după împărtășanie se spune: „*Să-mi fie Sfânta Împărtășanie spre sănătate, bucurie și veselie și pentru a putea sta la dreapta judecată de-a dreapta Mântuitorului*”!

Oare cine dintre noi nu își dorește ca să aibă parte de sănătate sufletească și trupească? Cine nu își dorește pacea lăuntrică, pacea cu oamenii, pacea cu Dumnezeu? Cine dintre noi nu își dorește să aibă parte de bucurie și veselie care să ne determine să privim cu optimism la viață și la rostul nostru de ființe făcute după chipul lui Dumnezeu și chemate la asemănarea cu Dumnezeu.

Toate acestea le putem obține prin spovedanie și împărtășanie cât mai deasă.

Să ne învrednicească Dumnezeu ca după spovedania și împărtășania pe care o facem, să dobândim sănătate sufletelor și trupurilor noastre, să dobândim bucuria și veselia comuniunii de iubire cu Dumnezeu și oamenii în veacul de acum și în cel ce va să fie.

**Arhimandrit VISARION JOANTĂ,
Mănăstirea Brâncoveanu, județul Brașov**

TELEGRAFUL EVENIMENT

NOUL AN UNIVERSITAR LA SIBIU

Peste 2000 de studenți de la Universitatea „Lucian Blaga” și de la Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu au participat la ceremonia comună din Piața Mare, prin care s-a deschis noul an universitar. În prima zi a noului an universitar, studenții teologi au participat la Sfânta Liturghie oficiată la Catedrala mitropolitană din Sibiu.

Ca și în anii trecuți, cele două universități de prestigiu din Sibiu au organizat împreună manifestările din primele zile ale noului an de studiu și nici de această dată n-au lipsit oaspeții de seamă din mediul academic, din mediul de afaceri și din rândul autorităților locale și centrale.

În seara zilei de 30 septembrie, studenții și cadrele didactice de la cele două universități s-au strâns în Piața Mare din Sibiu, unde au ascultat mesajele rectorilor, ale autorităților și ale celor doi studenți care au împărtășit câteva gânduri în numele celor 5000 de boboci ai Universității „Lucian Blaga” și peste 500 ai Academiei Forțelor Terestre.

La ceremonie au fost prezenți: ministrul delegat pentru învățământ superior, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, Mihnea Cosmin Costoiu, prefectul Sibiului, Ovidiu Sitterli, președintele Consiliului Județean, Ioan Cindrea, primarul Klaus Werner Johannis, rectorii Ioan Bondrea și Ghiță Bârsan, decanii facultăților din cadrul celor două universități și cadre didactice.

În cuvântul inaugural, rectorul Universității „Lucian Blaga”, prof. univ. dr. ing. Ioan Bondrea, i-a îndemnat pe studenți să depună eforturi în acești ani de studiu pentru a-și îmbogăți cunoștințele și pentru a-și desăvârși competențele, astfel încât la final să aibă un parcurs ascendent în cariera îmbrățișată: „Universitatea noastră este un pilon și un motor de progres pentru oraș și pentru județul Sibiu. Vă doresc să ajungeți să profesati ceea vă place și să fiți conștienți că ceea ce învățați de la cadrele didactice vă va folosi pe viitor la găsirea unui serviciu dorit. Universitatea noastră are un real sprijin în companiile prezente la Sibiu, iar acest parteneriat este câștigător de ambele părți”.

La rândul său, rectorul Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, prof. univ. dr. general Ghiță Bârsan, a evidențiat locul aparte al instituției conduse în mediul universitar sibian: „Îi asigur pe studenți că au făcut o alegere bună venind să studieze la Sibiu, în oricare dintre universitățile din oraș, certificate la nivel național și internațional. Dascălii dumneavoastră au format la Sibiu o comunitate universitară de excelență”.

Mesajul IPS Mitropolit Laurențiu

La ceremonie au fost prezenți și: decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna”, pr. prof. univ. dr. Aurel Pavel, prodecanul instituției, pr. conf. univ. dr. Mircea Ielciu, și alte cadre didactice, alături de studenți teologi. Părintele Aurel Pavel și pr. prof. univ. dr. Nicolae Chifăr au oficiat o slujbă de binecuvântare și au transmis mesajul Înaltpreasfințitului Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mi-

ropolitul Ardealului: „Mitropolia Ardealului și Facultatea de Teologie aduc o contribuție semnificativă la apropierea și cooperarea dintre Biserică și Universitate, dintre credință și cultură, dintre Teologie și știință, depășindu-se divergențe artificiale și descoperindu-se bucuria dialogului și utilitatea cooperării în slujba formării educaționale sănătoase și a revelării frumuseții spirituale a tinerilor”.

Școala Bisericii

La 1 octombrie, la Catedrala mitropolitană din Sibiu s-a oficiat Sfânta Liturghie, la care au participat cadrele didactice și studenții Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” și studenții ai altor facultăți din oraș.

Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preasfințitul Andrei

Făgărășanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, iar în soborul de preoți s-au aflat profesori de la Facultatea de Teologie și slujitorii locașului de cult. Răspunsurile liturgice au fost date de corul studenților teologi, dirijat de pr. lect. univ. dr. Sorin Dobre.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de arhid. prof. univ. dr. Ioan I. Ică jr., care a tâlcuit Evanghelia citită la Sfânta Liturghie, a chemării ucenicilor la apostolat, la misiunea de a fi vestitori ai Lui. O chemare asemănătoare au și studenții facultăților de Teologie, viitori slujitori ai sfințelor altare.

„Facultatea de Teologie face parte din școala Bisericii, care, la rândul ei, face parte din școala Evangheliei. Dacă nu este pusă la școala Evangheliei și a Bisericii, școala teologică riscă să promoveze o știință abstractă, o profesie ca oricare alta, care nu schimbă lumea, oamenii și pe cei care vorbesc despre ea. Este o șansă minunată pe care o avem în școlile teologice de a vorbi despre mărturiile credinței Sfinților Apostoli și ale altora, dar nu putem fi la înălțimea lor decât atunci când suntem și în școala Bisericii”, a subliniat arhid. prof. univ. dr. Ioan I. Ică jr.

Parastas pentru Mitropolitul Nicolae

După Sfânta Liturghie a fost oficiată slujba de Parastas pentru Mitropolitul Nicolae Corneanu și pentru toți profesorii și absolvenții facultății sibiene care au trecut la Domnul. La final, PS Episcop Andrei Făgărășanul a transmis binecuvântarea IPS Mitropolit Laurențiu și le-a urat studenților mult succes în noul an universitar.

„Misiunea de preot nu este de la oameni, ci de la Cel care L-a trimis pe Fiul Său în lume, să se nască din Fecioara Maria, prin lucrarea Duhului Sfânt, ca să ne mântuiască. Frățiile voastre ați venit cu mult drag în cetatea Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, care a pus temelia facultății noastre, și ați poposit aici pentru a vă pregăti să deveniți apostoli într-o lume din ce în ce mai îndepărtată de Dumnezeu”, a spus PS Episcop Andrei Făgărășanul.

Studenții din anul I au avut, apoi, posibilitatea să-și cunoască îndrumătorii, profesorii și colegii, în cadrul primului curs ținut în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu”.

Ștefan MĂRCULEȚ

Mesajul IPS

Mitropolit Laurențiu

*Stimate Domnule Rector,
Doamnelor și Domnilor Profesori,
Distinși invitați,
Dragi studenți,*

În pragul începutului unui nou an universitar, se cuvine să mulțumim, întâi de toate, Preamilostivului Dumnezeu care ne poartă de grijă în toată vremea și ne-a învrednicit să ne reîntâlnim în Piața Mare din Sibiu, profesori și studenți, purtând în suflete emoția și bucuria intrării într-un nou ciclu de învățământ academic.

Universitatea, ca spațiu cultural-științific-educational, are un rost covârșitor ca importanță în societate, în special în viața tinerilor, deoarece ea formează, modelează personalitățile întreprinzătoare ale zilei de mâine, determinând, în mare măsură, calitatea vieții umane pentru viitor. În acest sens, prezența Facultății de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” în cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu își aduce o contribuție semnificativă la apropierea și cooperarea dintre Biserică și Universitate, dintre credință și cultură, teologie și știință, depășindu-se divergențe artificiale și descoperindu-se bucuria dialogului și utilitatea cooperării în slujba formării educaționale sănătoase și revelării frumuseții spirituale a tinerilor.

Astăzi, vă felicităm pe toți cei de față, profesori și studenți ai Universității sibiene, și ne rugăm Domnului Dumnezeu să ne binecuvânteze și să ajute pe toți cei care lucrăm în această aleasă instituție academică să contribuim și în viitor la afirmarea valorilor academice și spirituale românești, la nivel național și internațional.

† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

REDACTOR-ŞEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Editor:** Pr. Dr. Savu Popa – *Consilier cultural*. **Secretar de redacție:** Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** P.S. Andrei Făgărășanul, Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție on-line:** Dragoș Boicu.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2014 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu